

Haarlemmerplein nr. 2
Renovatie en herbestemming gebouw Arthur Staal

Overzicht van het ontwerpproces en de gemeentelijke adviezen
AHAM | HP architecten | ANAROCHA ARCHITECTURE

24 Maart 2020

Presentatie aan de welstandscommissie op 17 april 2019:

Uitgangspunten voorstel architectuur:

- Renovatie van het bestaande gebouw en het ontwerp van een optopping.
- Nieuwe raamindeling (zonder horizontale witte elementen).
- Braziliaanseverbaand in de baksteenwand van het bestaande gebouw.
- Vorm optopping ontstaat uit relatie tot omgeving.
- Vorm optopping contrasteert met het bestaande gebouw, er wordt gebruik gemaakt van al aanwezige materialen, glas of natuursteen.

Advies Welstand:

*Het bestaande gebouw verdraagt waarschijnlijk wel een uitbreiding, maar deze moet goed in verhouding staan tot het bestaande gebouw.
Een toevoeging van twee lagen is in de ogen van de commissie vanwege de verhoudingen van het pand niet mogelijk. De opbouw is dan nagenoeg even hoog als het middendeel. Zoals ook bij andere panden in de binnenstad zichtbaar is, is de dakbeëindiging altijd goed in verhouding tot zichzelf en tot het gebouw waar het opstaat.
Met een éénlaagse terughoudende toevoeging zou de verhouding van plint, middendeel en beëindiging wel goed kunnen zijn.
In het bestaande gebouw gebeurt vormtechnisch al veel. De nieuwe laag, in een andere architectuurtaal, is niet overtuigend en te expressief in combinatie met het bestaande gebouw.*

*Een éénlaagse opbouw moet zich vanzelfsprekend voegen. Daarbij is de keuze voor een extreem contrast, zoals nu voorgesteld, niet vanzelfsprekend.
Een zoektocht naar de juiste gradatie van contrast en familie is nodig. De sleutel ligt waarschijnlijk meer in aansluiting, door het overnemen van ritme of materiaal, dan in contrast. Daarnaast kan een onderzoek naar hoe Staal zelf dakopbouwen maakte, een inspiratie zijn voor het ontwerpen van de extra bouwlaag.*

Onderzoek naar transformatie bestaand + optopping 2 lagen

Onderzoek naar transformatie bestaand + optopping 1 laag

Onderzoek naar transformatie bestaand + optopping 1 laag (150m2 bvo)
geinspireerd op de taal van A.Staal . Studie 1

Onderzoek naar transformatie bestaand + optopping 1 laag (150m2 bvo)
geinspireerd op de taal van A.Staal . Studie 6

Presentatie aan de welstandscommissie op 10 juli 2019 :

Uitgangspunten architectuur:

- Renovatie van het bestaande gebouw conform het oorspronkelijke ontwerp van Arthur Staal.
- In het bestaande gebouw speelt de interactie tussen de baksteenwanden onderling en met de beklede constructie en de prominente horizontale elementen een belangrijke rol. Arthur Staal heeft het gebouw met baksteenwanden opgetopt, deze interacteren met elkaar. Dit is waarschijnlijk de taal die hij in een bekroning zou blijven toepassen.
- Om een optopping te creëren die familie van het gebouw is, en het gebouw bekroont i.p.v. het te verlengen, overwegen wij de baksteenwanden de hoofdrol te laten blijven spelen, en niet een eventueel horizontaal element, zoals een daklijn.
- De aansluitingen tussen de baksteenwanden en glaspuien, en de aansluiting tussen dak en beide soorten wanden spelen hier een cruciale rol. Naast de verhouding tussen de baksteenwanden onderling en met de huidige accentwanden, zullen deze details onze aandacht krijgen.

Advies Welstand:

De commissie heeft waardering voor het uitgebreide onderzoek naar de stijlkenmerken van de architectuur van Arthur Staal. Het ophogen van dit hoekpand met één bouwlaag is vanuit de bestaande architectuur geredeneerd denkbaar, maar de voorliggende conceptontwerpen overtuigen nog onvoldoende om daaruit een keuze te kunnen maken. Het ophogen van het gebouw is alleen denkbaar als er een overtuigend ontwerp voor de optopping gevonden wordt.

De commissie waardeert de zoektocht naar een mogelijk toegevoegd volume voor dit gebouw, maar ziet ook dat het maken van een extra laag een zeer moeilijke opgave is, juist door de kwaliteit van het bestaande gebouw. Door de kleine schaal van het pand is terughoudendheid het devies bij de uitbreiding.

Optopping gebaseerd op het advies van de welstandscommissie: de optopping dient terughoudende te zijn.

Presentatie aan de commissie Monumenten&Archeologie op 19 november 2019 :

Uitgangspunten architectuur:

- Renovatie van het bestaande gebouw conform oorspronkelijk ontwerp van A.Staal.
- Optopping ingetogen en terugliggend. De gevelindeling correspondeert tot de minimum aantal openingen nodig. Wij willen voorkomen dat er een specifieke ritme in de gevel ontstaat die in conflict met de bestaande gevelindeling zou kunnen komen. De optopping is op deze manier geen verlenging van het bestaande maar een bekroning.
- Er zijn elementen die A. Staal ontworpen heeft maar niet gerealiseerde werden. Een van deze elementen is de reclame-uiting, wij zouden deze willen realiseren. De oorspronkelijke details van A. Staal laten zien dat er een sterke relatie is ontworpen tussen de reclame-uiting en de baksteenwanden die het gebouw momenteel optoppen. wij willen exact dezelfde detaillering proberen terug te brengen. Onze inziens dient dergelijke element een subtiel maar betekenisvol ontwerp te vertonen. Om dit te testen willen wij testen met tekst gaan maken. Het wordt in ieder geval direct zichtbaar dat de aanwezigheid van een dergelijke gevellijn het gebouw compleet maakt: de ontbrekende derde gevellijn.

Advies commissie M&A:

MenA is van mening dat er een voorstel voor de nieuwe verdieping ligt dat tegemoet komt aan de opmerkingen van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit: voldoende terughoudend vormgegeven en gedetailleerd en ongeveer 1,5 meter terugliggend vanaf de straatgevels.

Jullie zouden nog studeren op een aantal punten:

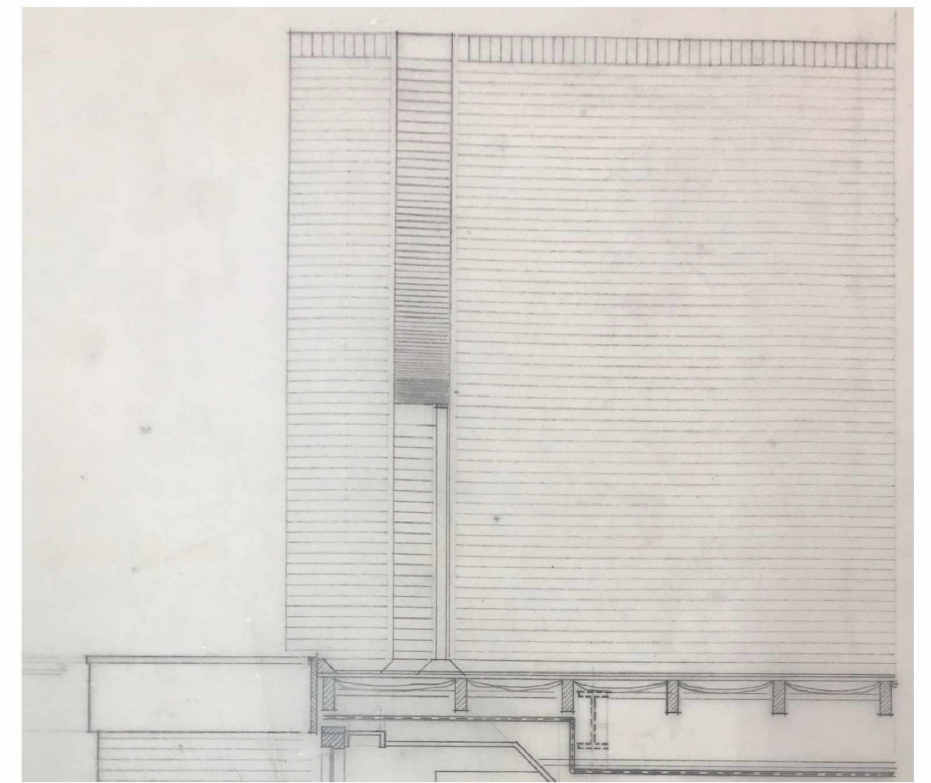
- Een nieuwe invulling voor de ontworpen maar nooit gerealiseerde reclame-uitingen naast de geveltop
- Een nieuwe entree op de hoek of reconstructie oorspronkelijke tourniquet
- Exacte indeling van de te reconstrueren puien (bovenklepraam of niet)
- Ze willen nog onderzoek doen naar de oorspronkelijke kleuren

Met deze punten zouden jullie bij ons terugkomen alvorens met de conceptaanvraag naar CRK te gaan.

De reclame-uiting

A. Staal: reclame-uiting

A. Staal: detail reclame-uiting

Reclame-uiting, collage van de tekening van Staal op het ontwerp: een herinering aan het verleden van het plein en aan de gedachten van A.Staal.

Presentatie aan de commissie Monumenten&Archeologie op 14 januari 2020 :

Uitgangspunten architectuur:

- Renovatie** van het bestaande gebouw conform oorspronkelijk ontwerp van A.Staal.
- Reclame-uiting**: wij zien deze element als de derde, nog ontbrekende, horizontale gevellijn. Deze dient een subtiel maar betekenisvol ontwerp te vertonen. Om dit te testen hebben wij een studie met letters gemaakt waar wij de oorspronkelijke tekeningen van Arthur Staal gebruiken. Een herinering aan het verleden van het plein en aan de oorspronkelijke gedachten van Staal.
- Entree**: onze inziens is de tourniquet onnodig gezien er geen bank bevestigd wordt (beveiliging) maar een winkel (toegankelijkheid). De asymmetrische locatie van de tourniquet had direct met de toenmalige plattegrond te maken. Links van de tourniquet waren de brievenbussen en een bloemenbak gesitueerd. Deze laatste definieerde de looproute van klanten bij aankomst. Wij willen graag een asymmetrische positie van de deur aanhouden, met de brievenbus aan de linkerkant, conform het oorspronkelijk ontwerp. Wij willen de oorspronkelijke Ghiandonato steen die de wand oorspronkelijk bekleed terug brengen. Ipv deze met de tourniquet te perforeren denken wij aan de deur verdiept t.o.v. de wand te detailleren. De diepe negge accentueert de entree. Op deze manier wordt, zoals in de taal van A.Staal, de plint benadrukte door deze te perforeren.
- Gevelindeling**: de bestaande gevelindeling wordt gevolgd. Echter dienen sommige vaste ramen door draairamen te worden vervangen. En er zal een extra raam worden geïntroduceerd. A. Staal reserveert in zijn details 1:20 een horizontale zone boven de raamkozijnen met als aanduiding "ventilatie". Bij details 1:10 / 1:1 worden ventilatieroosters op deze plek getekend. Dergelijke roosters zijn echter onnodig, wij zullen geen extra witte strip met roosters realiseren. Op deze manier benadrukken wij enkel de aanwezig witte horizontale lijn, exact zoals het gebouw gerealiseerd was en nu bekend is.
- Kleuronderzoek**: In de tekeningen en materiaalomschrijving van A.Staal worden de kozijnen met geanodiseerd aluminium afgewerkt, er wordt dus geen specifieke kleur genoemd. Ons inziens is het interessant deze omschrijving te volgen, vooral in het middenlichaam. Voor de optopping wensen wij een ingetogen beeld te creëren, hier zullen daarom de kozijnen met een iets donkerder kleur worden afgewerkt om te voorkomen dat deze een sterke gevelritme verkrijgen die in conflict met het bestaande gevelindeling zou kunnen komen. Op de begane grond is het onze inziens interessant een nog donkere kleur te gebruiken, ook heeft A. Staal hier ook geanodiseerde aluminium toegepast. De sculpturaliteit van de plint, waar de drie verschillende stenen bij elkaar komen, wordt er extra zichtbaar.

Advies commissie M&A:

Vorige week zijn de volgende 4 punten besproken en gepresenteerd n.a.v. onze voorgaande afspraak:

- Een nieuwe invulling voor de ontworpen maar nooit gerealiseerde reclame-uitingen naast de geveltop*
- Een nieuwe entree op de hoek of reconstructie oorspronkelijke tourniquet*
- Exacte indeling van de te reconstrueren pui (bovenklepraam of niet)*
- Onderzoek naar de oorspronkelijke kleuren*

Voor ons zijn deze punten zorgvuldig en goed onderzocht en zijn de voorstellen goed onderbouwd. We hebben aangegeven dat we benieuwd zijn naar het advies van de CRK t.a.v. de reclame-uitingen / balustrades.

Verder hebben we aangegeven dat het goed is dat jullie e.e.a. in de Commissie presenteren maar eerst zal ^{5.1,2,e} het plan onder de aandacht van de voorzitter brengen en voorbespreken.

Architectonisch voorstel gebaseerde op de benoemde adviezen:

Renovatie bestaande gevel: oorspronkelijk ontwerp is uitgangspunt.
Wij proberen zoveel mogelijke elementen uit het oorspronkelijke ontwerp van A.
Staal te herstellen/ te realiseren:

_Reclame-uiting. Deze willen wij volgens zijn detaillering realiseren.
_45 graden vitrine op de BG, aan het plein. Deze werd in de jaren 80 door het bureau van Staal verwijderd, wij zijn van plan het terug te brengen.
_Giandonatto natuursteen. Deze afwerking van de entree is recent vervangen door grijze tegels. Wij zullen proberen deze steen of een vergelijkbare steen terug te brengen. Ook de diepe negge bij de etallages zullen terug gebracht worden.
_Witte formica bij horizontale gevelelementen. Qua uitstraling/kleur zullen wij het oorspronkelijk ontwerp volgen, echter zoeken wij een paneelmateriaal die bij deze tijd past.
_kleurstelling bestaande gebouw: in de materiaalomschrijving van A.Staal worden de kozijnen met geanodiseerd aluminium afgewerkt, wij zullen deze aanwijzing op de 1ste en 2de verdiepingen volgen. Op de begane grond is het onze inziens interessant een donkere kleur te gebruiken.
_Verder zullen wij de nog aanwezig oorspronkelijke materialen reinigen en de details / relatie tussen de materialen herstellen.

De gevelindeling van het bestaande gebouw willen wij op een subtiele manier gaan aanpassen (om de achterliggende ruimtes van een te openen raam te voorzien):
Op een aantal plekken willen wij een vaste raam vervangen voor een te openen raam (A). Op 1 plek willen wij een extra draairaam introduceren (B).

Optopping en reclame-uiting:

Optopping ingetogen en terugliggend.

De gevelindeling, de verticale elementen, correspondeert tot de minimum aantal openingen en constructieve elementen die nodig bleken te zijn. Wij willen voorkomen dat er een specifiek en herkenbaar ritme ontstaat dat in conflict met de bestaande gevelindeling zou kunnen komen. De optopping is op deze manier geen verlenging van het bestaande maar een bekroning. De gevelindeling is neutraal.

Reclame-uiting:

Wij zien dit onderdeel als de derde, nog ontbrekende, horizontale gevellijn die subtiel maar betekenisvol dient te worden.

Wij hebben een studie met letters gemaakt, en ook een dag/avondsituatie, waar wij de oorspronkelijke tekeningen van Arthur Staal bij gebruikt hebben. De tekst volgt zijn schetsen en refereert aan het verleden van het gebouw en het plein. Wij stellen voor de letters met matte folie / matte glaslaag op transparant glas uit te voeren.

Deze ontwerpuitgangspunten inclusief detaillering worden d.m.v. AutoCAD tekeningen uitgelegd.

Alternatief voorstel zonder glasbalustrade